ప్రచురణార్హమైన

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి

క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.1669/2009

నీరజ్ దత్తా ...అప్పీలుదారు

వర్సెస్

రాష్ట్రం (ఢిల్లీ ఎన్. సి. టి. ప్రభుత్వం) ......ప్రతివాది

తీర్పు

అభయ్ ఎస్. ఓకా, న్యాయమూర్తి

వాస్తవిక అంశాలు

1. అవినీతి నిరోధక చట్టము, 1988 (సంక్షిప్తంగా, 'పిసి చట్టము') లోని సెక్షన్ 13 (2) తో పాటు చదివిన సెక్షన్ 13 (1) (డి) లోని క్లాజు (i) మరియు (ii) మరియు సెక్షన్ 7 కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు అప్పీలుదారుని ఢిల్లీ ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి దోషిగా నిర్ధారించారు.పిసి చట్టము సెక్షన్ 12 కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి సహ నిందితుడు యోగేష్ కుమార్ను ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి దోషిగా నిర్ధారించారు. సహ నిందితుడిని హైకోర్టు నిర్దోషిగా ప్రకటించింది. పిసి చట్టము సెక్షన్ 13 లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి అప్పీలుదారుకు మూడు సంవత్సరాల పాటు కఠినమైన జైలు శిక్ష మరియు Rs.15,000/జరిమానా చెల్లించాలని శిక్ష విధించబడింది. సెక్షన్ 7 కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి, ఆమెకు రెండు సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూ. 5,000/జరిమానా చెల్లించాలని శిక్ష విధించబడింది.జరిమానా చెల్లించడంలో విఫలమైనందుకు శిక్షలు కూడా విధించబడ్డాయి.అప్పీలుదారుడి నేరారోపణను హైకోర్టు ఆక్షేపిత తీర్పు ద్వారా సమర్థించింది.

2. ఫిర్యాదుదారుడు-మిస్టర్ రవిజిత్ సింగ్ విచారణ ప్రారంభమయ్యే ముందు మరణించాడు.వాస్తవానికి, దర్యాప్తు అధికారి అయిన పిడబ్ల్యు7, ఫిర్యాదుదారుని హత్య గావించాడని పేర్కొన్నాడు. న్యూఢిల్లీలోని వికాస్ పురిలో ఉన్న ఒక దుకాణంలో కార్ల అమ్మకం, కొనుగోలు వ్యాపారం చేస్తున్నానని ఫిర్యాదుదారు తన ఫిర్యాదులో పేర్కొన్నాడు.తన దుకాణంలో విద్యుత్

మీటర్ను ఏర్పాటు చేయలేదని, అందువల్ల 1996 మే 6న విద్యుత్ మీటర్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నాడనేది ఆయన కేసు. 2000 ఏప్రిల్ 17న అవినీతి నిరోధక శాఖ నమోదు చేసిన తన వివరణ రూపంలో తాను దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదులో, 1996 మే నాటి దరఖాస్తును అనుసరించి, తన దుకాణంలో ఒక మీటర్ను ఏర్పాటు చేసినట్లు, కొన్ని నెలల తర్వాత మీటర్ను తొలగించినట్లు కనుగొన్నట్లు పేర్కొన్నాడు. ఆ ప్రాంతంలోని దుకాణదారులు అప్పీలుదారు ద్వారా విద్యుత్ మీటర్లను ఏర్పాటు చేయించుకున్నారు, అతను ఆమెను కలిశాడు.2000 ఏప్రిల్ 17న 7.30 గంటలకు స్థానిక ప్రాంతంలోని D.V.B./electricity విభాగంలో ఇన్స్పెక్టర్గా పనిచేస్తున్న అప్పీలుదారు నుండి ఆయనకు టెలిఫోన్ కాల్ వచ్చింది. విద్యుత్ మీటర్ సమస్యపై చర్చించడానికి ఆమె తన నివాసానికి పిలిచింది. ఉదయం 8 గంటలకు ఫిర్యాదుదారు ఆమెను కలిసినప్పుడు, ఆమె మీటర్ను ఏర్పాటు చేయడానికి Rs.15,000/-మొత్తాన్ని డిమాండ్ చేసింది మరియు చివరికి చర్చలు జరిపిన తరువాత, ఆమె Rs.10,000/వద్ద డిమాండ్ను పరిష్కరించింది. ఫిర్యాదుదారుడి వివరణ ప్రకారం, అప్పీలుదారు తన దుకాణానికి 3.00 మరియు 4.00 గంటల మధ్య వస్తానని పేర్కొన్నాడు. ఫిర్యాదుదారుడు విద్యుత్ మీటర్ కోసం పత్రాలను మరియు Rs.10,000/-లంచంగా ఎప్పుడు అప్పగించాలి. తన లంచం డిమాండ్ను స్వీకరించటం తప్ప తనకు వేరే మార్గం లేదని ఫిర్యాదుదారు పేర్కొన్నాడు.

3. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ఏమిటంటే, పైన పేర్కొన్న ఫిర్యాదు ఆధారంగా, ఒక ఉచ్చు వేయబడింది.పిడబ్ల్యు5, మిస్టర్ ఎస్. కె. అవస్థి, నీడ సాక్షిగా ఉన్నారు.అతను ఫిర్యాదుదారుతో పాటు దాడి చేసిన పార్టీ సభ్యులతో కలిసి మద్యాహ్నం 3.50 గంటలకు ఫిర్యాదుదారు దుకాణాన్ని సందర్శించినప్పుడు అప్పీలుదారు అక్కడ లేరు. అప్పీలుదారుడు సుమారుగా 5.30/6.00 గంటలకు వస్తారని ఫిర్యాదుదారుడికి సుమారు 4.40 గంటలకు టెలిఫోన్ కాల్ వచ్చింది. సాయంత్రం 5.20 గంటలకు అప్పీలుదారుడు సహ నిందితుడితో వచ్చి, ఫిర్యాదుదారుడు చెల్లించిన Rs.10,000/-లంచం మరియు పత్రాలను డిమాండ్ చేశాడు. అప్పీలుదారుడి నేరాన్ని నిరూపించడానికి తగినంత పరిస్థితుల దృష్ట్యా సాక్ష్యం ఆధారాలు రికార్డులో ఉన్నాయని ప్రత్యేక సాక్ష్యము అభిప్రాయపడింది. వాస్తవానికి, డిమాండ్ మరియు అంగీకారం నిరూపించబడ్డాయి అనే పరిస్థితుల దృష్ట్యా సాక్ష్యము ఆధారంగా ఒక నిర్ధారణ నమోదు చేయబడింది. అప్పీలుదారుకు సంబంధించి ప్రత్యేక న్యాయస్థానం ఇచ్చిన నేరారోపణ ఉత్తర్వును హైకోర్టు ఆక్షేపిత తీర్పులో ధృవీకరించింది.

4. ఈ అప్పీల్ను విచారిస్తున్నప్పుడు, ఈ న్యాయస్థానంలోని ఇద్దరు గౌరవనీయ న్యాయమూర్తులతో కూడిన ధర్మాసనం ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ముగ్గురు గౌరవనీయ న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనాల నిర్ణయాలపై, జయరాజ్ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం 2014(13) SCC 55 మరియు పి. సత్యనారాయణ మూర్తి వర్సెస్ జిల్లా ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం మరియు అనదర్ 2015(10) SCC 152 కేసుల్లో, అంతకుముందు నరసింహారావు వర్సెస్ ఏ.పి. రాష్ట్రం 2001 (1) SCC 691 కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం తీసుకున్న నిర్ణయంకు విరోధంగా వుంది అని అభిప్రాయపడ్డారు. తదనుగుణంగా, ఈ క్రింది విధంగా విషయము పెద్ద బెంచ్ కు పంపబడింది:

> "ఫిర్యాదుదారుడి సాక్ష్యము గైరుహాజరీ/ప్రత్యక్షంగా లేదా ప్రాథమికంగా అనే విషయము చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని డిమాండ్ చేసిన రుజువు, ప్రాసిక్యూషన్ ఈయబడిన ఇతర సాక్ష్యము ఆధారంగా అవినీతి నిరోధక చట్టము, 1988 లోని సెక్షన్ 13 (2) తో చదివిన సెక్షన్ 7 మరియు సెక్షన్ 13 (1) (డి) కింద ప్రభుత్వ ఉద్యోగి యొక్క నేరము మోపుటకు తగిన స్థితి/తగ్గింపును పొందడం అనుమతించబడదు."

5. పైన పేర్కొన్న విషయమును నిర్ణయం కోసం రాజ్యాంగ ధర్మాసనానికి పంపారు, ఇది 2022 డిసెంబర్ 15 నాటి 2022 SCC ఆన్ లైన్ SC 1724 తీర్పు ద్వారా సూచనను పరిష్కరించింది.స్థూలంగా, పిసి చట్టము 7 మరియు 13 (2) సెక్షన్ల కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు ప్రాసిక్యూషన్లో ఫిర్యాదు యొక్క సాక్ష్యము గైరుహాజరీ, ప్రాసిక్యూషన్ సంతృప్తి డిమాండ్ను నిరూపించడానికి పరిస్థితుల ఆధారాలపై కూడా ఆధారపడవచ్చని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పేర్కొంది.ఈ నిర్ణయం 74వ పేరాలో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తన తీర్మానాలను సంగ్రహించింది.

ప్రత్యర్థుల సమర్పణలు

6. అప్పీలుదారు తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ ఎస్. నాగముత్తు, ఇది అప్పీలుదారు చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని కోరినట్లు ఎటువంటి సాక్ష్యము లేని కేసు అని పేర్కొన్నారు. పి. సి. లోని 7 మరియు 13 (1) (డి) సెక్షన్ల కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగి సంతృప్తిని కోరినట్లు రుజువు అని సీనియర్ న్యాయవాది సమర్పించారు. న్యాయస్థానాల ఫలితాలు ఊహ, ఊహాగానాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయని ఆయన పేర్కొన్నారు.

7. ప్రాసిక్యూషన్ తరపున హాజరైన అదనపు సొలిసిటర్ జనరల్ శ్రీమతి ఐశ్వర్య భాటి ఆక్షేపిత వివాదాస్పద తీర్పులకు మద్దతు ఇచ్చారు. పిడబ్ల్యు5 ఈ డిమాండ్ను నిరూపించిందని ఆమె పేర్కొన్నారు. అంతేకాకుండా, పరిస్థితుల ఆధారాల సాక్ష్యముగా, డిమాండ్ మరియు అంగీకారం నిరూపించబడ్డాయి.డిమాండ్ మరియు అంగీకారం నిరూపించబడిన తర్వాత, సంతృప్తిని అంగీకరించే ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతి ఉనికిని రుజువు చేస్తుందనే భావన ఉందని కూడా ఆమె వివరించింది. ఆక్షేపిత తీర్పులలో ఎటువంటి జోక్యం అవసరం లేదని ఏ ఎస్ జి పేర్కొన్నారు.

చట్టపరమైన స్థానం

8. సాక్ష్యము విశ్లేషించే ముందు, 2018 జూలై 26 నుండి అమలులోకి వచ్చే విధంగా 16/2018 చట్టం ద్వారా చేసిన సవరణకు ముందు ఉన్నట్లుగా మేము పిసి చట్టము 7 మరియు 13 సెక్షన్లతో వ్యవహరిస్తున్నామని గమనించాలి. నేరానికి పాల్పడిన తేదీ నాటికి ఉన్న 7 మరియు 13 సెక్షన్లను మేము సూచిస్తున్నాము.సంబంధిత సమయంలో ఉన్నట్లుగా, సెక్షన్ 7 ఇలా చదువుతుంది:

> "7. అధికారిక చట్టముకు సంబంధించి చట్టపరమైన వేతనం కాకుండా ఇతర విరాళం తీసుకుంటున్న ప్రభుత్వ ఉద్యోగి.——
>
> ఏ వ్యక్తి అయినా, ప్రజా సేవకుడిగా ఉండటం లేదా ఆశించడం, తన కోసం లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తి కోసం అయినా, చట్టపరమైన వేతనం కాకుండా, ఏ వ్యక్తి నుండి అయినా, ఏదైనా అధికారిక చట్టమును చేయడానికి లేదా నిరాకరించడానికి లేదా తన అధికారిక కృత్యములు నిర్వర్తించడంలో, ఏ వ్యక్తికి అనుకూలంగా లేదా అయిష్టతను చూపించడానికి లేదా చూపించడానికి నిరాకరించడానికి లేదా ఏ వ్యక్తికి అయినా, కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లేదా పార్లమెంటు లేదా ఏ రాష్ట్ర శాసన మండలితో లేదా సెక్షన్ 2 యొక్క క్లాజ్ (సి) లో సూచించిన ఏదైనా స్థానిక అధికారం, కార్పొరేషన్ లేదా ప్రభుత్వ సంస్థతో లేదా ఏదైనా ప్రభుత్వ సేవకుడికి ఏదైనా సేవ లేదా అన్యాయం చేయడానికి ప్రయత్నించినందుకు లేదా ప్రయత్నించినందుకు, చట్టపరమైన వేతనం కాకుండా ఏదైనా విరాళం స్వీకరించడానికి లేదా స్వీకరించడానికి స్వీకరించు లేదా పొందడానికి ప్రయత్నించడానికి అంగీకరించే ఎవరైనా, 3 సంవత్సరములకు తక్కువ కాకుండా 7 సంవత్సరములకు పొడిగింపబడి , జరిమానాకు కూడా బాధ్యులు అవుతారు, శిక్షింపబడతారు.

వివరణలు.-

(ఎ) "ప్రజా సేవకుడిగా ఉండాలని ఆశించడం" పదవిలో ఉంటానని ఆశించని వ్యక్తి, తాను పదవిలో ఉండబోతున్నానని, ఆపై వారికి సేవ చేస్తానని ఇతరులను మోసము చేయుట చేయడం ద్వారా సంతృప్తి పొందితే, అతను మోసము చేయుట చేసినందుకు దోషి కావచ్చు, కానీ ఈ విభాగంలో నిర్వచించిన నేరానికి అతను దోషి కాదు.

(బి) "సంతృప్తి"."సంతృప్తి" అనే పదం ఆర్థిక సంతృప్తికి లేదా డబ్బులో అంచనా వేయదగిన సంతృప్తికి మాత్రమే పరిమితం కాదు.

(సి) "చట్టపరమైన వేతనం" అనే పదాలు "చట్టపరమైన వేతనం" అనే పదాలు ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చట్టబద్ధంగా డిమాండ్ చేయగల వేతనానికి మాత్రమే పరిమితం కావు, కానీ ప్రభుత్వం లేదా అతను పనిచేసే సంస్థ స్వీకరించు అనుమతించే అన్ని వేతనాలను కలిగి ఉంటాయి.

(డి) "చేసినందుకు ఒక ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతి".తాను చేయాలనుకోని లేదా చేయలేని లేదా చేయలేని పనిని చేసినందుకు ఒక ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతిగా సంతృప్తిని పొందే వ్యక్తి ఈ వ్యక్తీకరణలోకి వస్తాడు.

(ఇ) ప్రభుత్వంలో తన ప్రభావం వల్ల ఆ వ్యక్తికి ఒక బిరుదు లభించిందని, తద్వారా ఈ సేవకు ప్రతిఫలంగా ప్రభుత్వ సేవకుడికి డబ్బు లేదా మరేదైనా విరాళం ఇవ్వమని ఆ వ్యక్తిని ప్రేరేపించినట్లయితే, ప్రజా సేవకుడు ఈ విభాగం కింద ఒక నేరానికి పాల్పడ్డాడు."

9. సంబంధిత సమయంలో ఉన్నట్లుగా, సెక్షన్ 13 (1) (డి) ఇలా చదువుతుంది:

"13.ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చేసిన నేరపూరిత చెడు నడవడి.——

(1) ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి నేరపూరిత దుష్ప్రవర్తన నేరానికి పాల్పడినట్లు చెబుతారు.

(ఎ). (బి). (సి). (డి) ఒకవేళ,

(i) అవినీతి లేదా చట్టవిరుద్ధమైన మార్గాల ద్వారా, తనకు లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తికి అయినా ఏదైనా విలువైన వస్తువు లేదా ఆర్థిక ప్రయోజనాన్ని పొందుతుంది; లేదా (ii) ప్రభుత్వ ఉద్యోగిగా తన పదవిని దుర్వినియోగం చేయడం ద్వారా, తనకు లేదా ఏ ఇతర వ్యక్తికి అయినా ఏదైనా విలువైన వస్తువు లేదా ఆర్థిక ప్రయోజనాన్ని పొందుతుంది; లేదా

(iii) ప్రజా సేవకుడిగా కలిగిఉండు పదవి నిర్వహిస్తున్నప్పుడు, ఏ వ్యక్తికైనా ఎటువంటి ప్రజా ప్రయోజనం లేకుండా ఏదైనా విలువైన వస్తువును లేదా ఆర్థిక ప్రయోజనాన్ని పొందుతాడు; లేదా

(ఇ)."

పీసీ చట్టము సెక్షన్ 7 కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ మరియు దానిని అంగీకరించడం ఆవశ్యకమైనది.

10. మేము ఇంతకు ముందు ఉదహరించిన విషయమును నిర్ణయించడానికి రాజ్యాంగ ధర్మాసనం4 పిలువబడింది.74వ పేరాలో, రాజ్యాంగం యొక్క తీర్మానాలు సంగ్రహించబడ్డాయి, అవి ఈ విధంగా ఉన్నాయిః

"74. పైన పేర్కొన్న చర్చ నుండి ఉద్భవించినవి ఈ క్రింది విధంగా సంగ్రహించబడ్డాయిః

(ఎ) చట్టము 7 మరియు 13 (1) (డి) (ఐ) మరియు (ii) సెక్షన్ల కింద నిందితుడైన ప్రభుత్వ ఉద్యోగి నేరాన్ని నిరూపించడానికి ప్రాసిక్యూషన్ జారీ చేసిన వాస్తవంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని కోరిన రుజువు మరియు అంగీకరించడం అనేది ఆవశ్యకమైంది.

(బి) నిందితుడి నేరాన్ని ఇంటికి తీసుకురావడానికి, ప్రాసిక్యూషన్ మొదట చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి డిమాండ్ను మరియు తరువాత వాస్తవంగా ఆమోదించడాన్ని నిరూపించాలి.ఈ వాస్తవాన్ని ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము ద్వారా నిరూపించవచ్చు, ఇది మౌఖిక సాక్ష్యము లేదా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము యొక్క స్వభావం కావచ్చు.

(సి) ఇంకా, ప్రత్యక్ష మౌఖిక మరియు డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము గైరుహాజరీ సందర్భోచిత సాక్ష్యము ద్వారా కూడా చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి యొక్క డిమాండ్ మరియు అంగీకారానికి రుజువు అనే వాస్తవాన్ని నిరూపించవచ్చు.

(డి) సమస్యలోని వాస్తవాన్ని నిరూపించడానికి, అనగా, అభ్యర్థన మరియు అంగీకారం

ప్రజా సేవకుడు చట్టవిరుద్ధంగా సంతృప్తి చెందితే, ఈ క్రింది అంశాలను గుర్తుంచుకోవాలిః

(i) చెల్లించడానికి ప్రతిపాదన ఉంటేప్రభుత్వ ఉద్యోగి నుండి ఎటువంటి డిమాండ్ లేకుండా లంచం ఇచ్చేవాడు మరియు తరువాతి వ్యక్తి కేవలం ప్రతిపాదనను అంగీకరించి, చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని అందుకుంటాడు, చట్టము 0 సెక్షన్ 7 ప్రకారం ఆమోదించిన కేసు

అటువంటి సందర్భంలో, ప్రజా సేవకుడు ముందస్తుగా డిమాండ్ చేయవలసిన అవసరం లేదు.

(ii) మరోవైపు, సేవకుడు లంచం డిమాండ్ చేస్తాడు ఇచ్చేవాడు డిమాండ్ను అంగీకరించి, డిమాండ్ చేసిన సంతృప్తిని టెండర్ చేస్తాడు, దీనిని ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అందుకుంటారు, ఇది ఒక చేరిక కేసు.ఈ విషయంలోఫలితంగా, చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి కోసం ముందస్తు డిమాండ్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగి నుండి వస్తుంది.ఇది చట్టము సెక్షన్ 13 (1) (డి) (ఐ) మరియు (ii) కింద నేరం.

(iii) పైన పేర్కొన్న (i) మరియు (ii) రెండు కేసులలో, లంచం ఇచ్చేవారు చేసిన ప్రతిపాదన మరియు ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చేసిన డిమాండ్ను ప్రాసిక్యూషన్ ఒక వాస్తవ అంశంగా నిరూపించాలి.మరో మాటలో చెప్పాలంటే, మరేమీ లేకుండా చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని అంగీకరించడం లేదా స్వీకరించడం అనేది సెక్షన్ 7 లేదా సెక్షన్ 13 (1) (డి), (ఐ) మరియు (ii) కింద నేరంగా మారదు. అందువల్ల, చట్టము సెక్షన్ 7 ప్రకారం, నేరాన్ని ఇంటికి తీసుకురావడానికి, లంచం ఇచ్చేవారి నుండి వచ్చే ప్రతిపాదన ఉండాలి, దీనిని ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అంగీకరిస్తారు. ఒక నేరం.అదేవిధంగా, లంచం ఇచ్చేవారు అంగీకరించినప్పుడు ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ముందస్తుగా చేసిన అభ్యర్థన ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అందుకున్న చెల్లింపు, చట్టము సెక్షన్ 13 (1) (డి) మరియు (ఐ) మరియు (ii) కింద స్వీకరించిన నేరంగా పరిగణించబడుతుంది.

(ఇ) చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని కోరడం మరియు అంగీకరించడం లేదా పొందడం గురించి వాస్తవాన్ని ఊహించడం అనేది సంబంధిత మౌఖిక మరియు డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము ద్వారా పునాది వాస్తవాలను నిరూపించినప్పుడు మాత్రమే శాసనముస్థానం ఒక అనుమితి ద్వారా చేయవచ్చు. దాని గైరుహాజరీ.రికార్డులో ఉన్న విషయాల ఆధారంగా, డిమాండ్ యొక్క వాస్తవం ప్రాసిక్యూషన్ చేత నిరూపించబడిందా లేదా అని పరిశీలించేటప్పుడు వాస్తవం యొక్క ఊహను లేవనెత్తే వివేచనానుసారము కోర్టుకు ఉంది.వాస్తవానికి, వాస్తవం యొక్క ఊహ నిందితుడి ఖండనకు లోబడి ఉంటుంది మరియు ఖండించే ఊహ గైరుహాజరీ నిలబడుతుంది.

(ఎఫ్) ఫిర్యాదుదారుడు 'శత్రువుగా' మారిన సందర్భంలో, లేదా మరణించినప్పుడు లేదా విచారణ సమయంలో తన సాక్ష్యము ఇవ్వడానికి అందుబాటులో లేనప్పుడు, మౌఖికంగా లేదా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యం ద్వారా లేదా ప్రాసిక్యూషన్ పరిస్థితుల సాక్ష్యం ద్వారా కేసును నిరూపించగల

ఇతర సాక్షుల సాక్ష్యము అనుమతించడం ద్వారా చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి డిమాండ్ను నిరూపించవచ్చు.విచారణ తొలగించు లేదా నిందితుడైన ప్రజా సేవకుడిని నిర్దోషిగా ప్రకటించే ఆదేశానికి దారితీయదు.

(జి) చట్టము సెక్షన్ 7కి సంబంధించినంతవరకు, సమస్యలోని వాస్తవాల రుజువు మీద, సెక్షన్ 20, చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి అనేది పేర్కొన్న ఉద్దేశ్యంలో లేదా బహుమతి ప్రయోజనం కోసం జరిగిందని భావించాలని కోర్టును ఆదేశిస్తుంది. విభాగం.చెప్పిన ఊహను న్యాయస్థానం చట్టపరమైన ఊహ లేదా శాసనములో ఊహగా లేవనెత్తాలి.వాస్తవానికి, చెప్పారు ఊహ కూడా ఖండనకు లోబడి ఉంటుంది.ఈ చట్టము 13 (1) (డి) (ఐ) మరియు (ii) సెక్షన్లకు సెక్షన్ 20 వర్తించదు.

(హెచ్) శాసనము సెక్షన్ 20 కింద చట్టములో ఊహ అనేది పాయింట్ (ఇ) లో పైన పేర్కొన్న వాస్తవం శాసనము ఊహకు భిన్నంగా ఉందని మేము స్పష్టం చేస్తున్నాము, ఎందుకంటే మొదటిది తప్పనిసరి ఊహ అయితే రెండోది విచక్షణా స్వభావం కలిగి ఉంటుంది."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

సూచించిన విషయముకు పైన పేర్కొన్న తీర్పులోని 76వ పేరాలో సమాధానం ఇవ్వబడింది, ఇది ఇలా ఉందిః

"76. తదనుగుణంగా, ఈ రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పరిశీలన కోసం సూచించిన విషయముకు ఈ క్రింది విధంగా సమాధానం ఇవ్వబడిందిః

ఫిర్యాదుదారుడి సాక్ష్యము (ప్రత్యక్ష/ప్రాధమిక, మౌఖిక/డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము) గైరుహాజరీ, ప్రాసిక్యూషన్ ఈయబడిన ఇతర సాక్ష్యాల ఆధారంగా చట్టము యొక్క సెక్షన్ 13 (2) తో చదివిన సెక్షన్ 7 మరియు సెక్షన్ 13 (1) (డి) కింద ప్రభుత్వ ఉద్యోగి యొక్క అపరాధం/నేరము యొక్క అనుమానాస్పద తగ్గింపును పొందడం అనుమతించబడుతుంది."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

11. పిసి చట్టము సెక్షన్ 20 కింద ఊహాజనిత సమస్యకు కూడా రాజ్యాంగ ధర్మాసనం సమాధానమిస్తూ, సమస్యలోని వాస్తవాల రుజువు ఆధారంగా మాత్రమే, సెక్షన్ 7లో పేర్కొన్న విధంగా (సవరణకు ముందు కలిగిఉండుట్లుగా) చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి అనేది ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతి

ప్రయోజనం కోసం అని ఒక భావనను లేవనెత్తాలని సెక్షన్ 20 కోర్టును ఆదేశిస్తుంది. వాస్తవానికి, బి.జయరాజ్ మరియు సత్యనారాయణ మూర్తి ఈ కేసులలో ముగ్గురు గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనాలు తీసుకున్న రెండు నిర్ణయాలను రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఆమోదించింది.

ఎన్. విజయకుమార్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తమిళనాడు 2021 (3) ఎస్సీసీ 687 కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం యొక్క మరొక నిర్ణయం.

బి. జయరాజ్ 1 మరియు పి. సత్యనారాయణ మూర్తి 2 కేసులలో తీసుకున్న దృక్పథం ఇది అనుసరిస్తుంది .బి. జయరాజ్ 1 కేసులో తీర్పులోని 9వ పేరాలో, ఈ కోర్టు పిసి చట్టము సెక్షన్ 20 కింద ఊహను పరిష్కరించింది. 9వ పేరాలో, ఈ కోర్టు ఇలా పేర్కొంది:

> "9. చట్టము సెక్షన్ 20 కింద అనుమతించదగిన ఊహకు సంబంధించినంతవరకు, అటువంటి ఊహ సెక్షన్ 7 కింద నేరానికి సంబంధించి మాత్రమే ఉంటుంది, చట్టము సెక్షన్లు 13 (1) (డి) (ఐ) మరియు (ii) కింద నేరాలకు సంబంధించినది కాదు. ఏ సందర్భంలోనైనా, చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని అంగీకరించిన రుజువు మీద మాత్రమే చట్టము సెక్షన్ 20 కింద ఏదైనా అధికారిక పని చేసినందుకు లేదా నిరాకరించినందుకు అటువంటి సంతృప్తి పొందబడిందని ఊహించవచ్చు.
>
> డిమాండ్ రుజువు ఉంటేనే చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని అంగీకరించిన రుజువు అనుసరించవచ్చు.ప్రస్తుత కేసులో అదే లోపంగా ఉన్నందున, సెక్షన్ 20 కింద చట్టపరమైన ఊహను రూపొందించగల ప్రాథమిక వాస్తవాలు పూర్తిగా లేవు."

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

సెక్షన్ 7 కింద నిరూపించాల్సిన రెండు ప్రాథమిక వాస్తవాలు నిరూపించబడినప్పుడు మాత్రమే సెక్షన్ 20 కింద ఊహను అమలు చేయవచ్చు.ఈ రెండు ప్రాథమిక వాస్తవాలు 'డిమాండ్' మరియు సంతృప్తి యొక్క 'అంగీకారం'.సెక్షన్ 20 కింద ఉన్న అనుమానం ఏమిటంటే, దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడకపోతే, సంతృప్తిని అంగీకరించడం అనేది సెక్షన్ 7 ప్రకారం ఉద్దేశించిన ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతి కోసం అని భావించబడుతుంది.దీని అర్థం, చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి మరియు దానిని అంగీకరించాలనే డిమాండ్ యొక్క ప్రాథమిక వాస్తవాలు నిరూపించబడిన తర్వాత, దీనికి విరుద్ధంగా నిరూపించబడకపోతే, సంతృప్తి డిమాండ్ చేయబడిందని మరియు సెక్షన్ 7 ప్రకారం ఉద్దేశించిన ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతిగా అంగీకరించబడిందని కోర్టు భావించాల్సి

ఉంటుంది.అయితే, ఈ అనుమానం ఖండించదగినది.సంభావ్యత యొక్క ప్రాముఖ్యత ఆధారంగా కూడా, నిందితుడు ఈ ఊహను ఖండించవచ్చు.

12. ఎన్. విజయకుమార్ 5 విషయంలో, ముగ్గురు గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తులతో కూడిన మరొక ధర్మాసనం, సెక్షన్ 20 కింద ఊహాజనిత సమస్య మరియు సెక్షన్ 7 కింద శిక్షార్హమైన నేరాలను నిరూపించడానికి అవసరమైన రుజువు యొక్క స్థాయి మరియు క్లాజులు (i) మరియు (ii) సెక్షన్ 13 (1) (డి) తో పాటు పిసి చట్టము యొక్క సెక్షన్ 13 (2). 26వ పేరాలో ధర్మాసనం ఇలా పేర్కొందిః

"26. కేవలం వసూలు చేయుట మాత్రమే నిందితుడిపై ప్రాసిక్యూషన్ ఆరోపణ నిరూపించలేదని సమానంగా బాగా స్థిరపడింది.సి. ఎం. గిరీష్ కేసులో ఈ కోర్టు తీర్పులను ప్రస్తావించవచ్చు.బాబు వర్సెస్ సిబిఐ [సిఎమ్ గిరీష్ బాబు వర్సెస్ సిబిఐ,(2009) 3 ఎస్సీసీ 779:(2009) 2 SCC (Cri) 1] మరియు బి. జయరాజ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఎపి. [బి.జయరాజ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఎపి, (2014) 13 ఎస్సిసి 55:(2014) 5 SCC (Cri) 543] లో అవినీతి నిరోధక చట్టము, 1988 లోని 7,13 (1) (డి) (ఐ) మరియు (ii) సెక్షన్ల కింద ఆరోపణను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు ఈ కోర్టు పైన పేర్కొన్న తీర్పులు, ఈ ఆరోపణను నిరూపించడానికి, నిందితుడు లంచం అని తెలిసి స్వచ్ఛందంగా డబ్బును స్వీకరించాడని సహేతుకమైన సందేహం లేకుండా నిరూపించాల్సి ఉందని పునరుద్ఘాటించబడింది .గైరుహాజరీ. చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ చేసిన రుజువు మరియు కేవలం కరెన్సీ నోట్లను కలిగి ఉండటం లేదా వసూలు చేయుట చేసుకోవడం అటువంటి నేరంగా పరిగణించటానికి సరిపోదు.చట్టము సెక్షన్ 20 కింద ఊహ కూడా చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని కోరడం మరియు అంగీకరించడం నిరూపించబడిన తర్వాతే చేయవచ్చు అని కూడా ఈ తీర్పులలో పేర్కొనబడింది.విచారణ న్యాయస్థానం నమోదు చేసిన నిర్దోషిగా ప్రకటించడం ద్వారా నేర న్యాయశాస్త్రంలో అమాయకత్వం యొక్క ప్రారంభ భావన రెట్టింపు అవుతుందని కూడా బాగా చెప్పబడింది"

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

అందువల్ల, సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ మరియు దాని అంగీకారం సహేతుకమైన సందేహానికి అతీతంగా నిరూపించబడాలి.

13. 2018 జూలై 26 కి ముందు ఉన్నట్లుగా, సెక్షన్ 7, ప్రస్తుత సెక్షన్ 7 కి భిన్నంగా ఉంది.ప్రస్తుత కేసులో వర్తించే సవరించని సెక్షన్ 7, ప్రత్యేకంగా "ఏదైనా సంతృప్తి ".ప్రత్యామ్నాయ విభాగం 7 "సంతృప్తి" అనే పదాన్ని ఉపయోగించదు, కానీ ఇది "అనవసరమైన ప్రయోజనం" అనే విస్తృత పదాన్ని ఉపయోగిస్తుంది.నిందితుడు దానిని సంతృప్తి పరచాలని మరియు అంగీకరించాలని డిమాండ్ చేస్తున్నప్పుడు, అది ఏదైనా అధికారిక చట్టము చేయడానికి లేదా చేయటానికి నిరాకరించడానికి ఉద్దేశం లేదా బహుమతిగా ఉండాలి.సెక్షన్ 7 లో అందించిన విధంగా సంతృప్తి యొక్క డిమాండ్ మరియు అంగీకారం ఉద్దేశ్యం లేదా బహుమతి కోసం అనే వాస్తవాన్ని సెక్షన్ 20 కింద ఊహను ప్రేరేపించడం ద్వారా నిరూపించవచ్చు, అయితే డిమాండ్ మరియు అంగీకారం యొక్క ప్రాథమిక ఆరోపణలు నిరూపించబడతాయి.ఈ సందర్భంలో, పిసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద శిక్షార్హమైన క్లాజులు (i) మరియు (ii) సెక్షన్ 13 (1) (డి) కింద శిక్షార్హమైన నేరానికి సంబంధించి కూడా మేము ఆందోళన చెందుతున్నాము. 2018 జూలై 26 సవరణకు ముందు శాసన పుస్తకంలో ఉన్న సెక్షన్ 13 లోని సబ్ సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (డి) ముందు పేర్కొనబడింది.సెక్షన్ 13 (1) (డి) లోని క్లాజులు (i) మరియు (ii) ను సరళంగా చదివేటప్పుడు, సెక్షన్ 13 (1) (డి) లోని క్లాజులు (i) మరియు (ii) కింద నేరాలను నిరూపించడానికి చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని అంగీకరించిన రుజువు అవసరమని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.రాజ్యాంగ ధర్మాసనం నిర్దేశించినదానిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఇచ్చిన కేసులో, ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చట్టవిరుద్ధమైన సంతృప్తిని కోరడం మరియు అంగీకరించడం అనేది ప్రత్యక్ష మౌఖిక సాక్ష్యము గైరుహాజరీ సందర్భోచిత సాక్ష్యము ద్వారా నిరూపించవచ్చు. లేదా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము.సూచించిన ప్రశ్నకు సమాధానమిస్తూ, రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పిసి చట్టము విషయము 13 (2) తో పాటు 7 మరియు 13 (1) (డి) విషయముల కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగి యొక్క అపరాధం మరియు/లేదా నేరం యొక్క అనుమానాస్పద తగ్గింపును గీయడానికి అనుమతి ఉందని గమనించింది. ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము గైరుహాజరీ, డిమాండ్ మరియు/లేదా అంగీకారాన్ని ఎల్లప్పుడూ పరిస్థితుల దృష్ట్యా సాక్ష్యము వంటి ఇతర సాక్ష్యాల ద్వారా నిరూపించవచ్చు.

14. ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చేసిన సంతృప్తి మరియు అంగీకారం యొక్క డిమాండ్ అనే ఆరోపణను సహేతుకమైన సందేహానికి మించి నిరూపించాలి. రాజ్యాంగ ధర్మాసనం యొక్క నిర్ణయం సహేతుకమైన సందేహానికి మించిన రుజువు యొక్క ఈ ప్రాథమిక అవసరాన్ని తగ్గించదు.డిమాండ్ను నిరూపించగల విధానాల సమస్యను రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పరిశీలిస్తోంది.సాక్ష్యము ప్రత్యక్ష మౌఖిక లేదా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యము ద్వారా మాత్రమే ఉండాల్సిన

అవసరం లేదని, ఇది పరిస్థితుల ఆధారాలతో సహా ఇతర సాక్ష్యాల ద్వారా కూడా ఉండవచ్చని రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పేర్కొంది.సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ను నిరూపించడానికి సందర్భోచిత సాక్ష్యముపై ఆధారపడినప్పుడు, న్యాయస్థానం అపరాధ నిర్ధారణకు రావాలని ప్రాసిక్యూషన్ కోరుకునే ప్రతి పరిస్థితిని ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించాలి. నిందితుడు సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ చేశాడనే ఒకే ఒక ఊహాధారము అనుగుణంగా వాస్తవాలు నిరూపించాలి . అందువల్ల, ఈ సందర్భంలో, డిమాండ్కు ఏదైనా ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము ఉందా అని మనం పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది.డిమాండ్కు ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము లేదని మేము నిర్ధారణకు వస్తే, డిమాండ్ను నిరూపించడానికి ఏదైనా పరిస్థితుల దృష్ట్యా సాక్ష్యము ఉందా అని ఈ కోర్టు పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది.

రికార్డుపై సాక్ష్యము యొక్క సారాంశం

15. ఇప్పుడు, రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యానికి వస్తే, ప్రాసిక్యూషన్ ప్రకారం, ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము పిడబ్ల్యు 5-మిస్టర్ ఎస్. కె. అవస్థి యొక్క సాక్ష్యము రూపంలో ఉంది.ఈ కేసులో, ఫిర్యాదుదారుడు మరణించాడు, అందువల్ల అతన్ని విచారించలేకపోయాడు.దాడి చేసిన జట్టులో పిడబ్ల్యు 5, నీటిపారుదల శాఖ అధికారి శ్రీ ఎస్. కె. అవస్థి. పిడబ్ల్యు6, మిస్టర్ ఓడి యాదవ్, రవాణా ఇన్స్పెక్టర్ మరియు పిడబ్ల్యు7, మిస్టర్ నిరంజన్ సింగ్, ఎసిపి. ఫిర్యాదుదారు ద్వారా నిరూపించలేని ఫిర్యాదు ప్రకారం, 2000 ఏప్రిల్ 17 ఉదయం ఫిర్యాదుదారుని ఆమె నివాసంలో కలిసినప్పుడు అప్పీలుదారు మొదటి డిమాండ్ చేసినట్లు ప్రాసిక్యూషన్ కేసు.ఈ డిమాండ్ ఆధారంగా ఎటువంటి నేరము రూపొందించబడలేదు.ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రకారం, రెండవ డిమాండ్ ఉచ్చు సమయంలో చేయబడింది. ఫిర్యాదుదారు తప్ప ఎవరూ అక్కడ లేనందున అప్పీలుదారు ఇంట్లో చేసిన మొదటి డిమాండ్ గురించి బేషరతుగా సాక్ష్యము లేవు.ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రకారం, 2000 ఏప్రిల్ 17న సుమారు 5 గంటలకు అప్పీలుదారు చేసిన రెండవ డిమాండ్కు పిడబ్ల్యు5 సాక్షి. పి. డబ్ల్యూ5 తన సాక్ష్యములో ఫిర్యాదుదారుడు ట్రాప్ పార్టీకి తెలియజేసినప్పటికీ, అప్పీలుదారు తన దుకాణాన్ని సుమారు 3.50 గంటలకు సందర్శిస్తాడని పేర్కొన్నాడు. అప్పీలుదారు హాజరుకాలేదు. తదనంతరం, ఫిర్యాదుదారుడికి, ఆమె 5.30/6.00 పి.ఎం. గంటలకు వస్తుందని టెలిఫోన్ కాల్ ద్వారా తెలియజేసింది: అంతిమంగా, PW5 కేసు ప్రకారం, సుమారు 5. 20 గంటలకు అప్పీలుదారుడు నిందితుడితోసహా కలిసి ఫిర్యాదుదారుడి దుకాణానికి వచ్చాడు.పిడబ్ల్యు5 యొక్క వివరణ, ఇది ప్రాసిక్యూషన్ ప్రకారం డిమాండ్ను కలిగి ఉంటుంది, ఇలా చదువుతుంది:

“ శ్రీమతి నీరజ్ దత్తా ఫిర్యాదుదారుని తన విద్యుత్ మీటర్కు సంబంధించిన పత్రాలు మరియు Rs.10,000/ఆమెకు ఇవ్వమని అడిగారు. ఎందుకంటే ఆమె చాలా హడావిడిగా వుంది. ఫిర్యాదుదారుడు తన విద్యుత్ మీటర్ యొక్క పత్రాలను అందజేసి, తన చొక్కా యొక్క ఎడమ జేబులో నుండి తీసిన తర్వాత శ్రీమతి నీరజ్ దత్తాకు ఆమె కుడి చేతిలో ఉన్న <ID1,000/GC నోట్లను చికిత్స చేశాడు.శ్రీమతి నీరజ్ దత్తా ఆ జిసి నోట్లను తన సంబంధము యోగేష్ కుమార్కు లెక్కించడానికి అప్పగించారు మరియు ఫిర్యాదుదారుడి పని పూర్తవుతుందని ఆమె చెప్పారు.”

(ప్రాధాన్యత జోడించబడింది)

16. మిగిలిన ప్రధాన పరీక్ష పరిశీలన అప్పీలుదారుడు ఆమోదించడం మరియు వసూలు చేయుటకి సంబంధించినది.ఇప్పుడు విషయము ఏమిటంటే, రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యము ఆధారంగా, ప్రాసిక్యూషన్ నిందితుడి సంతృప్తి డిమాండ్ను నిరూపించిందా.సెక్షన్ 7 యొక్క అర్థంలో డిమాండ్ రుజువు జారీ చేయడాన్ని మనం పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, అది డబ్బు కోసం సరళమైన డిమాండ్ కాకూడదు, కానీ అది చట్టపరమైన వేతనం కాకుండా సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ అయి ఉండాలి.పిడబ్ల్యు5 చెప్పేది ఏమిటంటే, అప్పీలుదారు ఫిర్యాదుదారుని దుకాణాన్ని సందర్శించినప్పుడు, విద్యుత్ మీటర్ మరియు Rs.10,000/కు సంబంధించిన పత్రాలను తనకు ఇవ్వమని ఆమె హడావుడిగా వున్నానని ఫిర్యాదుదారుని కోరింది.విద్యుత్ మీటర్ను అందించడానికి సంతృప్తి కోసం అప్పీలుదారుడు నీడ సాక్షి సమక్షంలో ఫిర్యాదుదారునికి నిర్దిష్ట డిమాండ్ చేసిన సందర్భం ఇది కాదు.పిడబ్ల్యు5 తన సమక్షంలో అప్పీలుదారుడు మరియు ఫిర్యాదుదారుడి మధ్య ఎటువంటి చర్చ జరిగిందని పేర్కొనలేదు, దీని ఆధారంగా అప్పీలుదారు సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ చేశారని ఒక అనుమితిని పొందవచ్చు.అంతకుముందు ఫిర్యాదుదారుడికి, అప్పీలుదారుకు మధ్య ముందు ఏమి జరిగిందనే దాని గురించి సాక్షికి తెలియదు.నగదు ఏ ప్రయోజనం కోసం ఫిర్యాదుదారుడు అప్పీలుదారుకు అప్పగించాడు అనే దాని గురించి పిడబ్ల్యు5 కి వ్యక్తిగత జ్ఞానం లేదని అంగీకరిస్తున్నారు.

17. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 (Cr.P.C.) లోని సెక్షన్ 313 కింద అప్పీలుదారు తన వివరణలో పేర్కొన్న వివరాల ప్రకారం, 2000 ఏప్రిల్ 17న ఆమె డివిబి కార్యాలయంలో ఎల్డిసిగా పనిచేస్తున్నట్లు ఇక్కడ గమనించవచ్చు.ఆ రోజు, వినియోగదారుల నుండి బకాయిలను వసూలు చేయడానికి డిపార్ట్మెంట్ నిర్వహించిన కలెక్షన్ డ్రైవ్లో ఆమె తన అధికారిక విధుల్లో బిజీగా

ఉన్నారు.ఫిర్యాదుదారుడు తన పొరుగువారని, విద్యుత్ ఖర్చులు జమ చేయడానికి అతను ఆమె సహాయం కోరుకున్నాడని ఆమె వివరణ.అంతకుముందు, ఫిర్యాదుదారు ద్వారా కారు అమ్మకం, కొనుగోలు లావాదేవీలు జరిపినట్లు ఆమె పేర్కొంది.ఫిర్యాదుదారుడు హిస్టరీషీటర్ అని, అతనిపై మూడు ప్రథమ సమాచార నివేదికలు (ఎఫ్ఐఆర్లు) నమోదు చేయబడ్డాయని కూడా ఆమె పేర్కొంది.ఈ సందర్భంలో, క్రాస్ ఏక్జామినేషన్లో పిడబ్ల్యు5 ప్రశ్నించబడింది.పిడబ్ల్యు5 ఇచ్చిన సంబంధిత సమాధానం ఇలా ఉంటుంది:

> "జై విహార్లో జరిగిన సింగిల్ డెలివరీ పాయింట్ క్యాంప్లో నిందితుడు నీరజ్ దత్తా తన క్యాషియర్ మరియు నలుగురు ఐదుగురు సభ్యులతో కూడిన ఇతర సిబ్బందితో కలిసి 71,000 /-సేకరించాడని నేను ధృవీకరించలేను లేదా తిరస్కరించలేను మరియు ఆమె తన సిబ్బందితో కలిసి తన కారులో వచ్చి దారిలో ఫిర్యాదుదారుడి దుకాణం వద్ద ఆగిపోయింది.

ఫిర్యాదుదారు ద్వారా ఆమె చెప్పిన కారును M/S సాగర్ మోటార్స్కు విక్రయించినందున ఫిర్యాదుదారు నుండి ఆమె మునుపటి కారులో రూ. 1 లక్ష అమ్మకపు రాబడిం మిగిలి ఉంది మరియు ఈ చెల్లింపును M/S సాగర్ మోటార్స్ నుండి ఫిర్యాదుదారు ద్వారా ఆమె స్వీకరించాల్సి ఉంది."

పిడబ్ల్యు5 ఈ సూచన యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని ధృవీకరించలేదని, అయితే దానిని తిరస్కరించే స్థితిలో తాను లేనని పేర్కొన్నట్లు ఇక్కడ గమనించాలి.వాస్తవానికి, దర్యాప్తు అధికారి అయిన పిడబ్ల్యు7, అప్పీలుదారు కారులో Rs.71,900/నగదు దొరికిందని పేర్కొంది.ఇది అప్పీలుదారు నిర్వహించిన వసూలు చేయుట డ్రైవ్ ఉందని ప్రతివాదికి మద్దతును ఇస్తుంది.పిడబ్ల్యు5 యొక్క సాక్ష్యము తప్ప, అప్పీలుదారుడి డిమాండ్ను నిరూపించడానికి ప్రాసిక్యూషన్ చేత ఉద్యోగ సమాచారము ఇతర ఆధారాలు లేవు.పరీక్షలో పిడబ్ల్యు5 యొక్క ప్రధాన పరీక్షలు సరైనవిగా తీసుకున్నప్పటికీ, Rs.10,000/డిమాండ్ను అప్పీలుదారు సంతృప్తి ద్వారా చేశారని ఊహించడం కూడా అసాధ్యం.డబ్బు చెల్లింపు కోసం చేసే ప్రతి డిమాండ్ సంతృప్తి కోసం చేసే డిమాండ్ కాదు.ఇది కేవలం డబ్బు కోసం డిమాండ్ కంటే ఎక్కువ ఏదో ఉండాలి.

18. గమనించదగ్గ మరో ముఖ్యమైన వాస్తవిక అంశం ఉంది, ఇది ప్రాసిక్యూషన్ కేసు గురించి తీవ్రమైన సందేహాన్ని సృష్టిస్తుంది. 2006 ఏప్రిల్ 17న మరణించిన ఫిర్యాదుదారు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదులో అవినీతి నిరోధక శాఖ నమోదు చేసిన తన వివరణ రూపంలో, 6 మే 1996 నాటి

దరఖాస్తును అనుసరించి, తన దుకాణంలో ఒక మీటర్ను ఏర్పాటు చేసినట్లు, కొన్ని నెలల తర్వాత, మీటర్ను తొలగించినట్లు కనుగొన్నట్లు ఆయన పేర్కొన్నారు.అయితే, ఫిర్యాదుదారుడి సూచన మేరకు 2000 ఏప్రిల్ 25న దొంగిలించబడిన విద్యుత్ మీటర్కు సంబంధించి ఫిర్యాదు నమోదు చేయబడిందని ప్రత్యేక కోర్టు ఆక్షేపిత తీర్పులోని 19వ పేరాలో గమనించింది.అందువల్ల, లంచం డిమాండ్ చేసినట్లు ఆరోపణలు వచ్చిన 8 రోజుల తర్వాత ఫిర్యాదుదారు దొంగిలించబడిన మీటర్కు సంబంధించి ఫిర్యాదు చేశారు.వాస్తవానికి, విద్యుత్ మీటర్ అందించడానికి ఫిర్యాదుదారు తాను చేసిన దరఖాస్తు కాపీని సమర్పించలేదని పిడబ్ల్యు 7 అంగీకరించింది.ఫిర్యాదుదారుడు తాను అలాంటి దరఖాస్తు ఇచ్చానని స్పష్టంగా చెప్పలేదని పిడబ్ల్యు 7 పేర్కొంది.అటువంటి దరఖాస్తు చేయడానికి రుజువు గైరుహాజరీ, కొత్త విద్యుత్ మీటర్ను ఏర్పాటు చేయడానికి లంచం డిమాండ్ గురించి ప్రాసిక్యూషన్ కేసు సందేహాస్పదంగా మారుతుంది.అంతేకాకుండా, 2000 ఏప్రిల్ 24 వరకు, ఫిర్యాదుదారుడు నేరానికి సంబంధించి ఫిర్యాదు నమోదు చేయలేదు.ఇది కొత్త విద్యుత్ మీటర్ను ఏర్పాటు చేసినందుకు 2000 ఏప్రిల్ 17న సంతృప్తిని కోరినందుకు సంబంధించిన ప్రాసిక్యూషన్ కేసును చాలా సందేహాస్పదంగా చేస్తుంది.

19. ప్రస్తుత సందర్భంలో, సంతృప్తి కోసం డిమాండ్ను రుజువు చేసే పరిస్థితులు నమోదు చేయబడలేదు.అందువల్ల, పిసి చట్టము సెక్షన్ 7 కింద నేరం యొక్క అంశాలు నిరూపించబడలేదు మరియు తత్ఫలితంగా, సెక్షన్ 13 (1) (డి) కింద నేరం ఆకర్షించబడదు.

20. అందువల్ల, అప్పీల్ విజయవంతం కావాలి.మేము ప్రత్యేక న్యాయస్థానం యొక్క ఆక్షేపిత తీర్పును కొట్టివేస్తూ, అప్పీలుదారు యొక్క నేరారోపణ మరియు శిక్షను రద్దు చేస్తున్నాము . అప్పీలుదారుడి జామీను బాండ్లు రద్దు చేయబడతాయి. అప్పీల్ అనుమతించబడింది.

న్యాయమూర్తి

(అభయ్ ఎస్. ఓకా)

న్యాయమూర్తి

(రాజేష్ బిందాల్)

న్యూ ఢిల్లీ;

మార్చి 17,2023